

MARKEDSVURDERING FOR LANDBRUGSPRODUKTER

Marts 2024

MARKEDSVURDERING FOR LANDBRUGSPRODUKTER

Indhold	Side
INDHOLD OG SAMMENDRAG	2
MARKEDSVURDERING FOR LANDBRUGSPRODUKTER	3
Landbrugets bytteforhold	3
Mælkemarkedet	3
Markederne for grise- og okse- og kalvekød	4
Afgroedemarkederne	5
Gødning, bekæmpelsesmidler, brændstof mv. og renter	6
PRISER	7
DEFINITIONER	8

SAMMENDRAG

På kortere sigt er der fortsat gode udsigter for prisen på grisekød og mælk

Landbrugets bytteforhold forblev på et højt niveau i 2023. I 2024 er der udsigt til et svagt fald. Både produktpriser og omkostninger befinder sig på et relativt højt niveau. Volatiliteten er høj efter urolige geopolitiske og vejrmæssige forhold, men fokus er i højere grad skiftet til forhold, der traditionelt har påvirket landbrugets priser, såsom udbuds- og efterspørgselsforhold, vejret, sygdomme i besætninger og afgrøder samt udvikling i handelsforbindelser og forbrug.

Mælkeprisen foretog i 2023 en blød landing efter de historisk høje priser omkring årsskiftet 2022/23. I 2024 forventes mælkeprisen at forblive på et niveau noget over prisen i et normalår. Den globale mælkeindvejning steg i første halvår 2023, men ved årets udgang var vækstraten stort set gået i nul. Det globale forbrug er på vej op, hjulpet af stigende købekraft og aftagende inflation.

Prisen på korn mv. er faldet gradvist siden toppen i 2022. Trenden har været nedad på baggrund af stor global produktion og moderat efterspørgsel, mens risici som krig i Ukraine og Mellelemøsten, lave lagre i eksportnationerne og ustabil vejr i perioder har medført store udsving. Markedet vurderer i øjeblikket, at risikoforholdene nogenlunde er inddæmmet, men har potentiale til fornyet markedsvolatilitet.

Prisen på grisekød forventes at stige lidt i de kommende måneder. Udbuddet i EU er fortsat lavt og efterspørgslen efter grisekød stabil. I andet halvår ventes prisen at falde lidt som følge af større udbud, idet avlsbestanden i EU er let stigende. Prisen forventes fortsat at ligge over prisen i et normalår.

Markedsudsigter og prisprognoser er fortsat meget usikre på grund af Rusland-Ukraine krigen, afrikansk svinepest, ustabil vejr, fragtrater, inflation, renter, olie-/gaspriser samt udviklingen i den globale økonomi.

Publikationen er udarbejdet af:

Erhvervsøkonomisk chef Klaus Kaiser (Sektor, ansvh.)	Specialkonsulent Sisse V. Schlægelberger (Grise)
M +45 2013 5175	M +45 6134 8648
E kak@seges.dk	E siss@seges.dk

Chefkonsulent Arne Munk (Mælk)	Landskonsulent Michael Højholdt (Afgroeder)
M +45 2334 7369	M +45 2171 7781
E amuk@icoel.dk	E mih@seges.dk

Næste ordinære udgave af Markedsvurdering for landbrugsprodukter udkommer september 2024.

MARKEDSVURDERING FOR LANDBRUGSPRODUKTER

Landbrugets bytteforhold

Landbrugets bytteforhold definerer landbrugets konjunkturer og er afgørende for indkomsten. Landbrugets samlede bytteforhold er traditionelt meget volatilt på grund af store udsving i både produktpriser og diverse omkostninger.

Aktuelt toppede landbrugets samlede bytteforhold i 2022 og faldt marginalt gennem 2023. Også i 2024 forventes et svagt fald, primært på grund af fortsat høje omkostninger og lavere afgrødepriser. Indikativt fortsætter faldet i 2025.

Mælkemarkedet

Mælkeprisen foretog i 2023 en blød landing efter de historisk høje priser omkring årsskiftet 2022/23. Prisen faldt hurtigt i starten af 2023 men stabiliserede sig i tredje kvartal på et højere niveau, end før "mælkeprisboblen". Prisfaldet medførte sammen med høje omkostninger et faldende bytteforhold frem mod årsskiftet. Fra starten af 2024 har stigende priser medført et stigende bytteforhold.

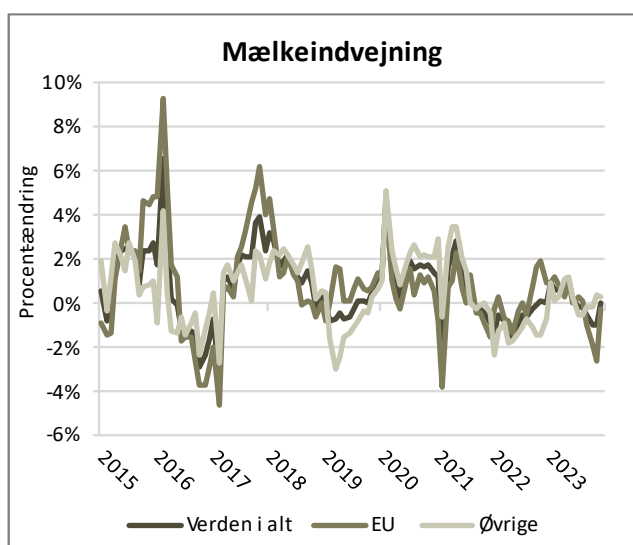
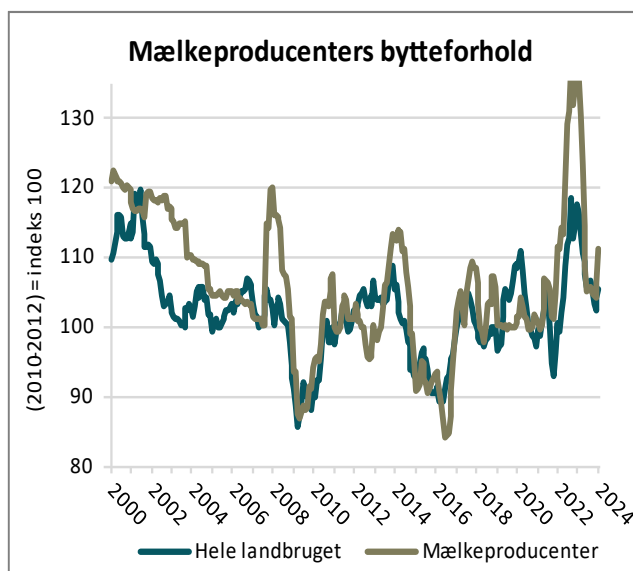
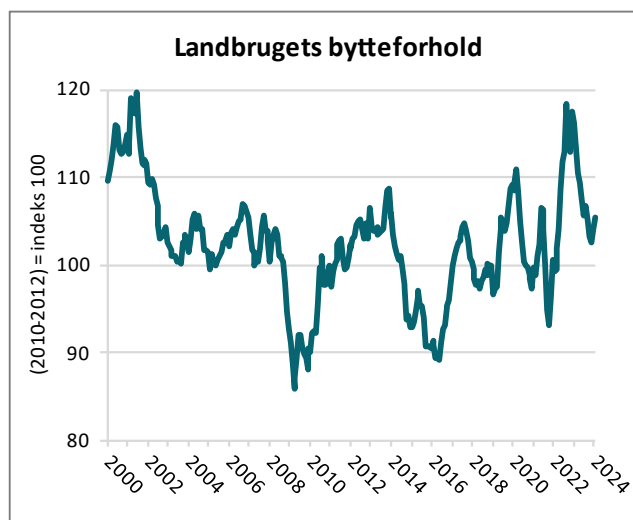
Udviklingen i mælkepriserne uden for EU har i 2023 været negativ hen over sommeren, mens de europæiske markeder har været mere stabile. Den globale mælkeindvejning steg i første halvår, men vækstraten aftog i andet halvår, og ved årets udgang var vækstraten stort set gået i nul.

Især faldt den samlede mælkeproduktion i EU og Storbritannien betydeligt i efteråret, mens der var en lille stigning i indvejen i lande uden for EU. Der forventes en afdæmpet udvikling i produktionen i og uden for EU i den kommende tid.

Forbruget af mejeriprodukter er langsomt på vej op i lyset af stigende realløn, efterhånden som lønudviklingen indhenter efterslæbet efter perioden med høj inflation.

Alt i alt har opbremsningen i den globale indvejning af mælk og stigende efterspørgsel efter mejeriprodukter medført en underforsyning på mælkemarkedet.

Priserne på de europæiske markeder og den New Zealandske børs, GDT, har for de fleste mejeriprodukter – især smør – været stigende de seneste par måneder.

Der forventes en lidt højere mælkepris frem til tredje kvartal, hvorefter mælkeproduktionen ventes at nå op på en stigningstakt, der matcher efterspørgslen. I løbet af efteråret forventes et fald, men mælkeprisen i 2024 forventes fortsat på et niveau noget over prisen i et normalår.

De største usikkerhedsfaktorer er lavkonjunktur i Europa, mælkeindvejningen og krigene i Ukraine og Mellemøsten samt den kinesiske import.

Kina aftager store mængder sødmælkspulver, men den kinesiske import er i 2023 faldet med 38 pct. i forhold til sidste år. Den primære årsag er både den kinesiske økonomi, men også, at Kina de seneste år har øget egenproduktionen af mælk og mejeriprodukter betragteligt.

Markederne for grise- og oksekød

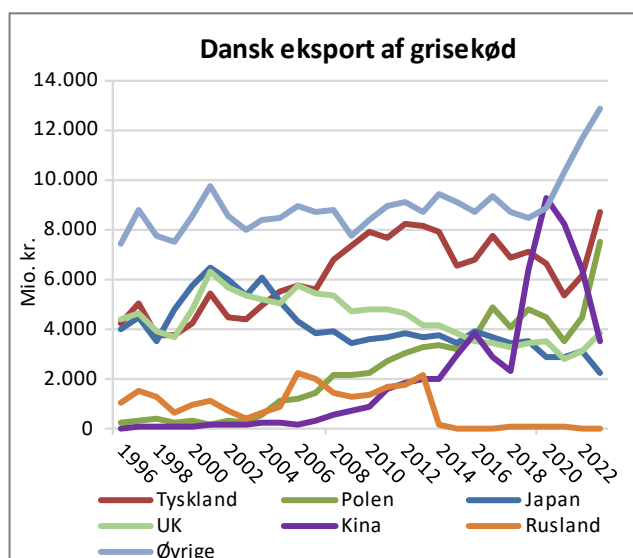
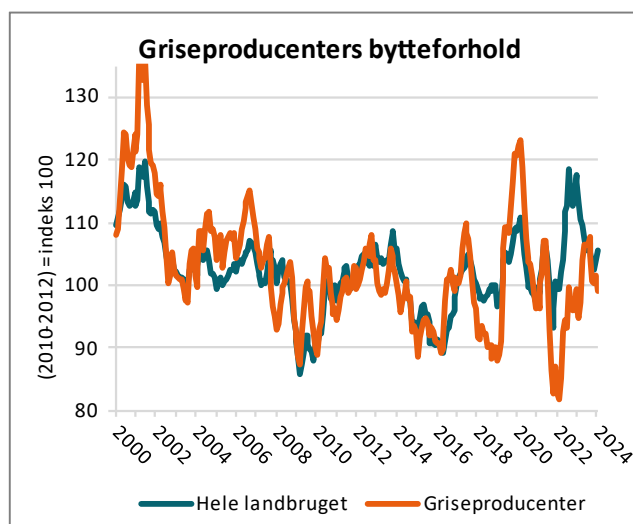
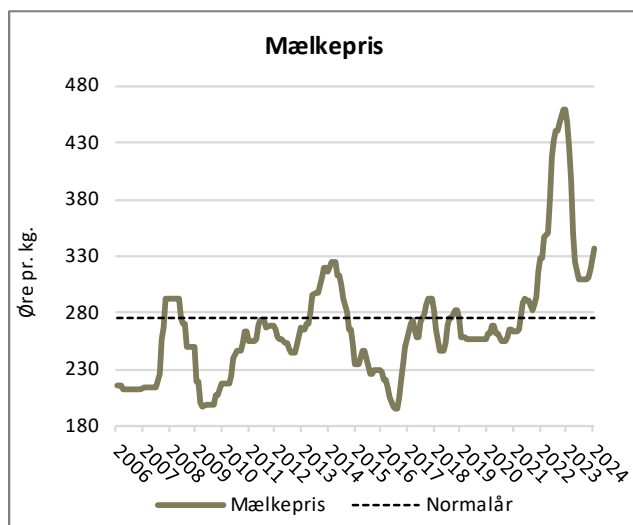
Grisekød. Bytteforholdet faldt i 2023, men det forventes at blive forbedret i 2024 som følge af højere afregningspriser og lavere omkostninger til blandt andet foder.

Produktionen af grisekød i Europa er faldet markant i de seneste år med et højt prisniveau til følge. Den seneste grisetælling i EU indikerer, at avlsbestanden i form af drægtige søer er svagt stigende, hvilket forventes at medføre større europæisk produktion i andet halvår af 2024. Den stigende produktion ventes at presse afregningspriserne lidt nedad senere på året.

Den danske konkurrenceevne indenfor grisekød er fortsat udfordret, hvilket blandt andet skyldes det høje europæiske prisniveau sammenlignet med verdensmarkedet, hvor danske slagterier har en forholdsmæssig stor afsætning sammenlignet med andre europæiske landes slagterier. Dermed er afsætningspriserne for eksport ud af EU under pres sammenholdt med, at der fortsat er stor konkurrence på det europæiske marked for grisekød.

Prisen på grisekød forventes at stige i de kommende måneder for derefter at sætte sig lidt. Gennemsnitsnoteringen for 2024 forventes at være på niveau med 2023, hvilket fortsat er væsentligt over et normalår. Bytteforholdet påvirkes positivt af, at omkostningerne særligt til foder, forventes markant lavere i 2024 end i 2023.

Forskellen mellem den beregnede smågrisenotering og eksportpriserne på smågrise har været ekstraordinær stor i 2023. Puljeprisen på smågrise forventes at være lidt

* 2023: Prognose fra Landbrug & Fødevarer, december 2023

lavere i 2024 end i 2023, men stadig på et meget højt niveau. De høje priser skyldes især stor efterspørgsel efter danske smågrise fra Tyskland og Polen. Den beregnede smågrisenotering forventes at ligge lidt højere i 2024 end 2023, som følge af lavere foderpriser, som påvirker smågriseprisen positivt.

De høje smågrisepriser skyldes de seneste års kraftige reduktion i den europæiske griseproduktion, sammenholdt med en næsten uændret efterspørgsel efter danske smågrise. Der forventes fortsat at være betydelig forskel mellem puljeprisen og den beregnede notering i 2024. Begge priser ventes dog at ligge væsentligt over omkostningerne ved at producere en smågris.

Prognosen for udviklingen i grisepriserne er fortsat usikker. Risikoen knytter sig især til ASF og de danske slagteriernes konkurrenceevne. Risikoen for udbrud af ASF i Danmark er fortsat lille, men udbrud i andre store eksporterende EU-lande kan få betydning for de danske priser. På omkostningssiden er der blandt usikkerhed forbundet med krigen mellem Rusland og Ukraine, og den generelle globale økonomiske situation.

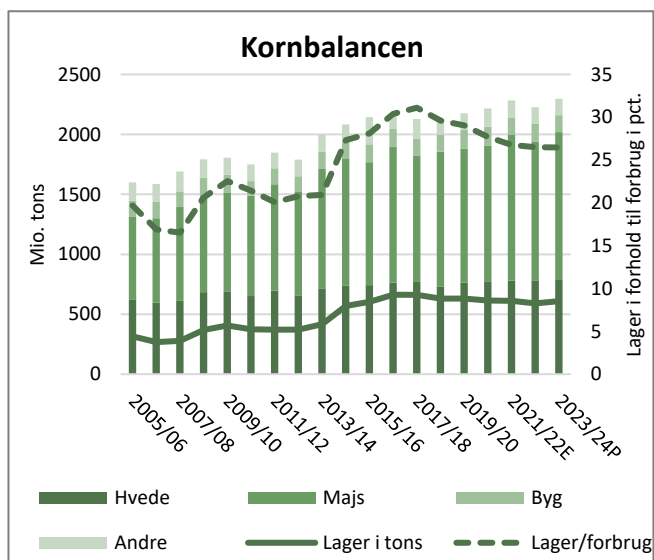
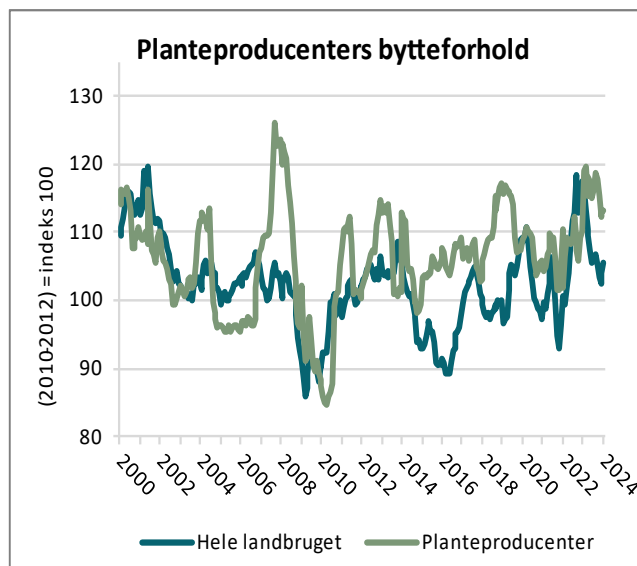
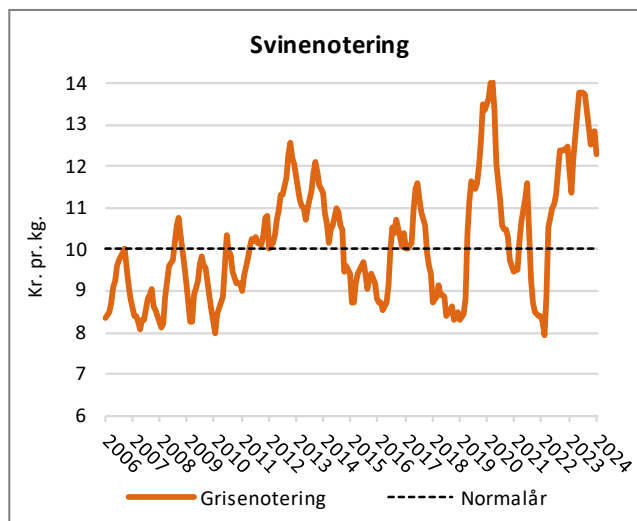
Okse- og kalvekød. Priserne toppede på et historisk højt niveau i slutningen af tredje kvartal 2022 og er siden faldet med 15-20 pct. Trods faldet er priserne fortsat høje, hvilket skyldes, at faldet i udbuddet af oksekød i EU overstiger faldet i forbruget. På det seneste har priserne været svagt faldende, men synes at stabilisere sig.

Eksporten er stadig fornuftig med en fin afsætning til Sydeuropa, og priserne forventes at fortsætte omtrent på det aktuelle prisniveau i 2024 og indikativt falde lidt i 2025. Med et uændret niveau vil priserne fortsat ligge væsentligt over niveauet i et normalår.

Afgrødemarkederne

Planteproducenternes bytteforhold ligger fortsat på et relativt højt. Siden stigningen i bytteforholdet efter Ruslands invasion af Ukraine er både produktpriser og priser på faktorinputtet i store træk faldet nogenlunde synkront. Bytteforholdet ventes at falde lidt fra 2023 til 2024.

Faldet i den globale **kornbalance** siden 2017 er ophørt målt på lager/forbrugsratioen, og siden vækstsæsonen 2021/2022 har ratioen været nogenlunde uændret. Der ses dog fortsat et svagt fald i ratioen i de

korneksporterende lande. Den globale høst har været fornuftigt, efterspørgslen er kun steget svag, og El Nino har ikke haft væsentlig indflydelse på udbytterne. Ukraines høst er faldet siden krigsudbruddet, men modsvares af en endnu større fremgang for den russiske høst.

Der er en række risici, som kunne understøtte højere afgrødepriser, men markedet reagerer trægt i forhold til de forskellige risici. Det gælder blandt andet den stadig skrøbelige kornbalance og langstrakte krig i Ukraine samt ustabile vejrforhold og -fænomener, der har potentiale til at påvirke høsten på den sydlige halvkugle.

Selvom markedet til en vis grad ignorerer disse risiko, vil det dog medføre fortsat høj volatilitet i markeder for korn og andre afgrøder med risiko for perioder med relativt store prisstigninger.

De realiserede priser på korn forventes alt i alt på et lidt lavere niveau i 2024 end det, der blev realiseret i 2023, med en fortsat svagt faldende tendens i 2025.

Gennemsnitspriserne på **raps** ventes lavere i 2024 end i 2023, mens **kartofler** lidt ventes højere i 2024 end i 2023.

Brændstof, el, gødning og bekæmpelsesmidler m.v.

Diesel- og elpriser er faldet igen efter den hastige stigning som følge af Rusland-Ukraine krigen. Priserne ventes at holde det lavere niveau de kommende måneder.

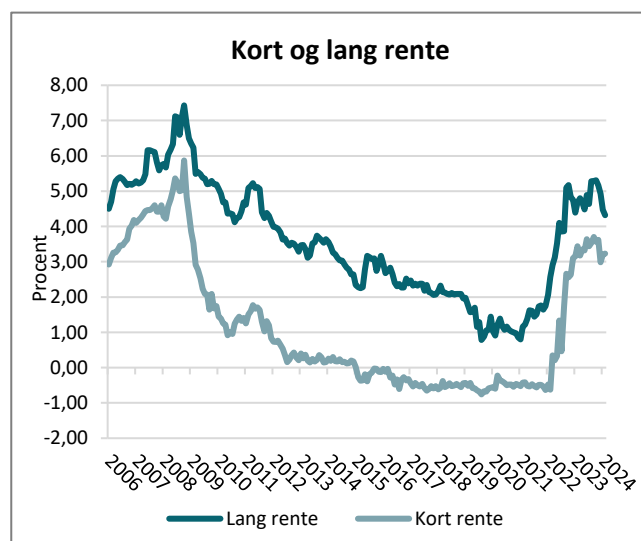
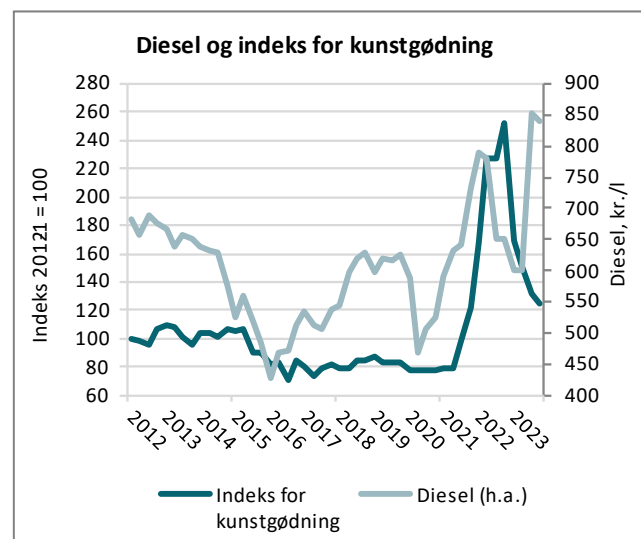
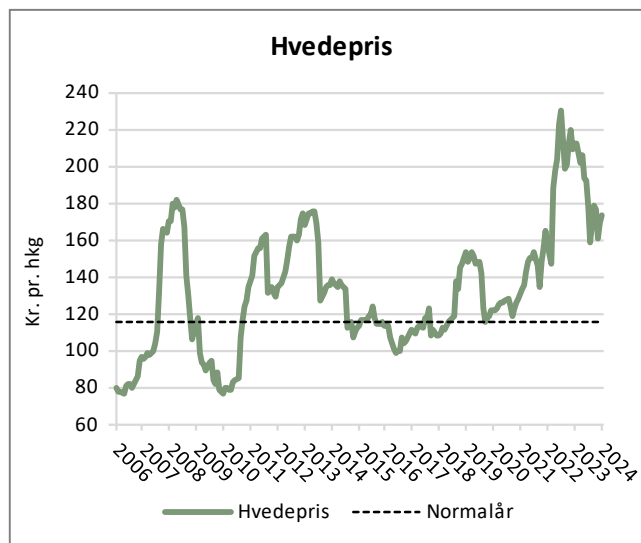
Prisen på **gødning** er faldet sammen med gaspriserne i 2023 og ventes at holde det lavere niveau i 2024.

Prisen på **bekæmpelsesmidler** har været påvirket af en afgiftsstigning og ventes at holde niveauet i 2024.

Renter

Trods en vis træghed i den underliggende inflation i Euro-området de seneste måneder på grund af overvæltning af råvarepriser i andre varegrupper og lønninger, ventes en snarlig rentesækning fra den europæiske centralbank, ECB. Herfor taler også et lavt inflationspres fra svag vækst i Euro-området.

Rentesækningen ventes påbegyndt i 2. eller 3. kvartal 2024. Markedet forventer p.t., at renten falder med ca. 1,5 pct. og stabiliserer sig ultimo 2025. Den danske Nationalbank ventes at følge ECB, og der forventes fortsat om kronen og de danske valutaeserver.

PRISER

	Gns. 2010-20	2021	2022	2023	2024*	2025*	Nor- malår
Bytteforhold							
Hele landbruget	100	100	110	108	105	98	-
Mælkeproducenter	100	104	125	112	110	101	-
Svineproducenter	100	95	93	102	99	93	-
Planteproducenter	106	106	108	117	113	110	-
Mælkeproduktion							
Mælkepris, konv. (kr./kg. standard mælk)	2,60	2,84	4,03	3,43	3,42	3,12	2,75
Mælkepris, konv. (kr./kg. EKM)		2,78	3,95	3,35	3,34	3,05	2,70
Mælkepris, økologisk (kr./kg. standard mælk)	3,33	3,44	4,52	3,87	3,86	3,57	3,40
Mælkepris, økologisk (kr./kg. EKM)		3,37	4,43	3,78	3,77	3,49	3,32
Mælkeydelse pr. ko, konv. (stigning i pct. pa.)		0,10	0,00	1,50	1,50	1,50	-
Mælkeydelse pr. ko, øko. (stigning i pct. pa.)		0,80	1,60	1,50	1,50	1,50	-
Oksekødsproduktion							
Oksekød – ældre køer	17,19	19,74	29,54	27,14	24,95	22,50	19,00
Svinekødsproduktion							
Svinekød (afregningspris, kr./kg.)	11,00	10,78	12,13	14,13	13,58	12,46	11,00
30 kg beregnet smågris (kr./stk.)	381	394	398	487	493	449	405
7 kg beregnet smågris (kr./stk.)	223	224	210	274	291	264	245
Fravænnede grise pr. årssø		34	34,1	34,2	34,3	34,4	-
Planteproduktion							
Foderhvede (kr./hkg.)	127	147	203	187	151	145	115
Foderbyg (kr./hkg.)	122	139	197	176	143	139	110
Foderbyg, økologisk (kr./hkg.)		165	311	251	223	213	210
Maltbyg (kr./hkg.)		146	208	204	164	158	135
Raps (kr./hkg.)	284	334	429	389	319	325	280
Kartofler, konsum (kr./hkg.)		125	130	140	150	160	140
Foder o.a.							
Soyaskrå (kr./hkg.)	269	281	319	388	338	316	300
A-bl. 18 pct., økologisk	316	327	412	427	414	385	315
C-bl. 30 pct., økologisk	436	480	653	638	575	525	440
Foderhvede (kr./hkg.)	137	169	237	190	166	160	127
Foderbyg (kr./hkg.)	134	156	229	186	158	154	123
Foderbyg, økologisk (kr./hkg.)		177	244	283	255	245	225
Rapsskrå (kr./hkg.)	188	198	257	282	258	238	200
Gødning (indeks)		175	420	267	202	199	187
Diesellole (øre/l)	575	650	718	723	666	650	650

Note: Normalår defineres i Bilag 2. Prisprognosen udtrykker den gennemsnitligt handlede pris for alle mængder; spot, kontrakt og internt på bedrifterne. Priserne er plus efterbetaling og minus diverse produktionsafgifter. Via abonnement på Landbrugsinfo er der adgang til prognosepriserne for disse og en række andre landbrugsråvarer i perioden 2023-2027 på www.farmtal.dk.

DEFINITIONER

Bytteforhold: Bytteforholdet beskriver udviklingen i producenternes salgspriser i forhold til deres købspriser. Der tages udgangspunkt i gennemsnittet af de månedlige observationer i årene 2010-2012, som angives med indeks 100. En værdi over 100 betyder, at bytteforholdet er bedre end gennemsnittet af 2010-2012 og vice versa.

$$\text{Bytteforhold} = \frac{\text{Salgsprisindeks}}{\text{Købsprisindeks}}$$

Indeksene for salgs- og købspriserne er vægtede ud fra de enkelte salgsprodukters og omkostningsarters gennemsnitlige andel i årene 2010-2012 af henholdsvis den samlede omsætning og de samlede omkostninger. Der er kun medtaget indtægter og omkostninger, der er en del af resultat af primær drift plus afkoblet EU-støtte. Udviklingen i renteniveauet påvirker således ikke bytteforholdet.

Mælkepris: I prognose-beregningerne anvendes Arlas afregningsmodel. Mælken er med 4,20 procent fedt, 3,40 procent protein og med et kvalitetstillæg på 3,2 procent. Prognoseprisen er inklusive efterbetaling og individuel konsolidering på ejerbeviser. Der indregnes tillæg for Arlagården Plus, tillæg for Klimatjek (48 point) og tillæg for non GM. Fra 1. januar 2024 indgår tillæg for uafhængig afhentning, adgangsforhold og 3" udløbsrør – i alt 6,7 øre - ikke længere i mælkeprisen. Fælles konsolidering er ikke inkluderet i prognoseprisen.

Normalår: Et normalår tager udgangspunkt i anslåede langsigtede priser fra OECD/FAO's ti-årige prisprognoser, som de fremgår af Agricultural Outlook. Der foretages endvidere en korrektion i henhold til valuta, den skønnede produktivitets- og inflationsudvikling samt tilpasning til danske markedsforhold.

Svinepriser: I prognose-beregningerne benyttes afregningsprisen for grisekød inklusiv efterbetaling og opgøres som den forventede notering plus efterbetaling (1 kr.) plus tillæg (2 øre) minus produktionsafgift (7 øre).

Smågrisepriserne er "basis"-noteringer beregnet efter principperne for den beregnede notering på 7 og 30 kg grise. Grise til puljenotering og til eksport indregnes til den forventede udvikling i puljenotering for SPF Region 2 og 3 PRRS negativ.

SEGES Innovation P/S
Agro Food Park 15
DK 8200 Aarhus N

+45 8740 5000
info@seges.dk
seges.dk

SEGES
INNOVATION